

REDNOSTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (karna L. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

PAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Pesno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 660.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 18. avgusta 1913.

Leto III.

Sodrug Avgusta Bebla zadnja pot.

Dopolnjeno je!

Od vsega, kar je bilo telesnega, je ostal le lupček pepela; čisti ogenj je ločil snovi, ki so sestavljale Beblovo truplo, da so se razplavale na vse štiri strani sveta in se spojile z vesoljstvom, iz katere so prišle. Smrt je vzela, kar je zapadlo. Toda ob zadnjih ostankih in ob spominu na moža, ki se je bojeval od zgodnje mladosti pa do zadnjega diha, se ne spodobijo litanije in stek. On, ki se je za vse čase poslovil od nas, je bil bojevnik; milijoni, ki so ga ljubili in mu sledili, so vojščaki. Globoko je žalovanje za junakom, čigar prapor je vodil k zmaganju in bridka je misel, da ga ne bo nikdar več; toda žalovanje za Avgustom Beblom je žalovanje pogumnih src in močnih duš. Zastave se klanjajo, srca se stiskajo, ali stiska se tudi pest okrog meča, ki ga je vihtel voditelj, pa ga neizmogljeno zapustil armadi, da ga nosi dalje naprejenega proti sovražniku, dokler ne završi zadnja zmaga zadnjega boja in ne zavladava svoboda mir!

Avgust Bebel je šel od nas in na njegovi zadnji poti se je izkazala vsa neizmerna ljubezen ogromne armade delavstva, ki jo je užival pokojni vodja kakor le malo ljudi v vseh tisočletjih človeške zgodovine. Koliko dežel, koliko narodov je bilo zastopanih na tem izrednem pogrebu! Kakšna nepregledna truma živih je sledila krsti, v kateri je ležal mrtvi vojščak! In vsak, kdor je korakal v tem velikem spremstvu, je čutil: Bil je naš! In vsak, kdor je prišel iz daljnega kraja, je lahko dejal: Z mojimi jeziki govori in z mojim srcem čuti tisoč in tisoč najboljših članov mojega naroda.

Vsa Evropa, ves kulturni svet je bil zbran ob krsti, v kateri se je izpreminjalo Beblovo truplo v pepel. In naj je bil tragičen povod temu nenavadnemu zboru, njegova sestava je bila žalost, ker je prihajala od velikega bogatstva dopolnjenega življenja. Preko žare, v kateri so shranjeni zadnji snovni ostanki bojevnika, gre pogled v neskončne daljave, v katere drže tota slovešča. Tudi njegove oči so zrlle v te daljave, tudi njegova roka je krčila pota, in zdaj, ko ni več njega, je med nami njegovo delo, ki je neumrjelo. Ako bi mogla njegova usta še govoriti, bi klicala mogočno kakor nekdanj na delo in na boj, in pred nami bi korakal tja, kjer se blešče najsvetlejši cilji.

Njegovi mani ne zahtevajo solz in litanij. Z delom in bojem bo proslavljen njegov spomin, ker je bila to vsebina njegovega življenja. Dokler bodo žarele oči zatiranega ljudstva, ko- rnečega v svetlobo, dokler bo na svetu žive želje za svobodo, dokler se bodo uporne čuše dvigale v prometejskem hotenju in kljubovanju, bo Avgust Bebel živ. In kadar razbije de-av- ski razred, ki ga je pokojnik učil samozvesti in plemenitega ponosa ter mu vdihaval svojo bojevitost, zadnje verige; kadar pokoplje osvobo- ženo človeško razredne razlike, pehajoč ga v sužnost najsurovčijega in najbrutalnejšega majlika; kadar se zbere preropeni rod na priz- novanje svoje najsitnejše zingae, tedaj bo na početju hrama Svobode in v sreči svoboda za ljudstva med prvimi zapisano ime Avg. ta Bebla.

NA MRTVAŠKEM ODRU.

(Posebno poročilo.)

Curih, 16. avgusta.

Iz Chura je bilo Beblovo truplo prepeljano sem, v to mesto, ki ga je pokojnik posebno ljubil in kjer so tudi smrtni ostanki njegove žene našli počitek. Sam je želel, da se shrani njegov pepel tukaj. Ko se je pripeljal vlak, v katerem je bila krsta, je bila na kolodvoru zbrana velika množica tukajšnjih delavskih organizacij s povitimi zastavami. Načelnstvo stran- ke in večje število zunanjih sodrugov je bilo tukaj. Potem so truplo prepeljali v »Ljudski dom«, kjer je bila velika dvorana izpremenjena v mrtvaško sobo. Tukaj je živi Bebel včasih na- gduševal poslušalce, ki so srkali njegove be- sede; tukaj počiva zdaj mrtvi Bebel. Dvorana je vsa črna zagrnjena. V sredi se dviga oder, na katerem leži Bebel v odprti krsti. Vseokrog pa je cveten vrt: Venci, šopki, cvetlice v lon- cihi, vse pisano in vse duhteče. Ob krsti stoje štirje sodrugi na straži. Beblovo obličje je ne- izpremenjeno in v smrti še skoraj polepšano. Lasje nad visokim čelom so beli kakor sneg. Od jutra do večera roma okrog te krste nepre- gledna množica, večinoma delavstvo, pa tudi mnogo pripadnikov drugih slojev. Izmed zna- nih prvakov socialne demokracije so tukaj dr. Viktor Adler, Skaret, Poppova iz Avstrije, Tho- mas in Bracke iz Francije, Keir Hardie iz An- glije, Plehanov in Balabanova iz Rusije in dru- gi. — Mestni svet v Curihu je položil venec pred krsto in določil svoja člana dr. Nagelija in dr. Erismanja, da ga zastopata pri pogrebu.

Curih, 17. avgusta.

Priprave za pogreb so v polnem tiru. Od jutra prihajalo z vsakim vlakom množice od

vseh strani. V Curihu se zbirajo ogromne tru- me delavstva iz Švice in iz Nemčije. Vsi člani načelnišтва nemške socialne demokracije so tukaj; odsoten je edini sodrug Haase, ki še ni okrevljal iz zadnje operacije. Nemških social- no demokratičnih poslancev je osemindese- set navzočih. Po vseh cyetličnih trgovinah po mestu so razstavljeni venci, večinoma z rde- čimi trakovi, vse za popoldnejni pogreb. Vse potrebne odredbe so že izdane in določena ve- lika množica rediteljev.

POGREB.

(Posebno poročilo.)

Curih, 17. avgusta.

Beblov pogreb je napravil nepopisen vtisk. Lahko se pravi, da se ga je udeležil ves Curih, razumtega pa neštete delegacije iz vseh krajev Švice, Nemčije in iz ostalih evropskih držav. Sedanjí Curih sploh ni videl takega pogreba.

Opoldne so dvignili krsto v »Ljudskem domu« in so jo prepeljali v hišo na Schanzen- bergu, kjer stanuje njegova hči Frida Simon. Na dvorišču so se zbrali sorodniki, zastopniki nemškega državnega zbora, curiškega mest- nega sveta, kantonskega zastopa, ter zunanje delegacije. Vse ulice v okolici so se napolnile z nepregledno množico. Cela armada rediteljev je imela opraviti, da je vsem oddelkom naka- zala mesta. Razvijalo pa se je vse v najlepšem redu brez najmanjše neugode.

Ob 2. popoldne so v hiši žalosti vzdignili krsto, med tem ko je godba igrala koral. Potem se je sprevod jel pomikati. Spreddaj je korakala godba. Sledilo je petsto članov organizacij les- nih delavcev in kovinarjev, ki so nosili vence. To število ni zadostovalo. Vseh vencev je bilo okrog tisoč, tako da so jih morali cele hribe voziti. Za venci je prišel voz s krsto, potem sorodniki, nadalje zastopstvo nemškega držav- nega zbora, delegacije iz tujih držav, zastop- stvo curiškega kantonskega sveta, zastopstvo narodnega sveta (švicarske vlade), predstojni- štvo nemške socialne demokracije, oficijelna zas- topstva švicarskega delavstva, delegacije iz Nemčije, potem pa v nepreglednih vrstah poli- tične in strokovne organizacije s svojimi zas- tavami in s črnim florom in z godbo.

Iz Avstrije so bili navzoči dr. Viktor Adler, Skaret, Hueber, Poppova, Nemec, dr. Friderik Adler in drugi.

Sprevod se je pomikal skozi ulico Ränis, preko nasipnega mostu skozi Talstrasse, preko Sihlskega mostu, skozi Badenerstrasse do mestnega pokopališča na Sihlu. Povsod, kjer je šel izprevod, je bil po ulicah gost špalir, kar ni našlo prostora tukaj, je pa zasedla vsa okna, balkone, splohi vsak prostorček, odkoder je bilo mogoče videti sprevod in eventualno vreči rdeče cvetke na krsto.

V cerkvi sv. Jakoba so ves čas zvonili zvonovi.

Zaradi ogromne udeležbe je bil vstop na pokopališče omejen. Le oficijelne delegacije so dobile vstopnice h krematoriju, kjer je imelo biti Beblovo truplo po njegovi zadnji volji se- žgano.

Tukaj so govorili: Sodrug Molkenbuhr v imenu načelnišтва stranke, sodrug Fischer v imenu socialističnih poslancev nemškega držav- nega zbora; sodrug Legien v imenu stro- kovne komisije; sodružica Zetkin v imenu or- ganiziranih žena. Izvajala je: Žene se spomi- njajo prebujenja, ki je prišlo od sodruga Bebla, ki jim je pokazal smer socialističnega ideala in s tem podal njihovemu življenju veliko večjo vsebino nego jo daje sama zahteva po enako- pravnosti z moškimi.

V imenu avstrijskih socialističnih strank je govoril dr. Viktor Adler, ki je dejal: Bebel živi dalje v nas vseh. Njegova beseda nam bo tudi v bodoče podajala v težkih urah moč. Bebel je mogel toliko storiti, ker ni ljubil le člove- štva, ampak tudi človeka. In ne vidi več ob- ljubljene dežele, videl je pa še pohod bojujočih armad, ki bodo zmagale.

Nadalje so govorili za francosko stranko zedinjenih socialistov Bracke, za ameriško stranko Hillquitt, za angleško stranko Keir Hardie, za rusko socialno demokracijo Pleha- nov, za italijansko Balabanova.

S tem so bili poslovljeni govorj končani. Zbor je zapel, nato pa se je truplo izročilo og- nju. Silno je zažarelo, v kratkem je bilo telo izpremenjeno v pepel. Ognjeni proces je na- pravil nepopisno blažilen in povzdigujoč vtisk. Zbrani pepel so takoj shranili v žaro in jo na- mestili poleg posode, v kateri je shranjen pepel njegove žene, blizu spomenika pesnika Gottfrieda Kellerja in groba Ulrika Huttena.

Za množico se je sodasno priredil žalobni zbor pod mlhim nebo in velikim travniku bli- zu pokopališča. Tukaj je bilo postavljenih več govorniških odrov, s katerih so govorili David za nemško stranko, Skaret za nemško stranko iz Avstrije, Nemec za češkoslovansko stranko, dr. Adler za poljsko in za jugoslovansko stranko.

KO JE SLUTIL SMRT.

Poročali smo že, da je bil Bebel še me- seca maja na francosko-nemški medparlame- tarni konferenci v Bernu, kjer je zadnjič javno nastopil. Ko se je vrnil s te konference, je pisal iz Curiha dne 20. maja svojemu prijatelju so- drugu Manzu sledeče pismo:

Dragi sodrug Manz! Previdnost je mati modrosti. Če bi se mi na poti ali v Berlinu pripetila kakšna nesreča (srčna, možganska kap ali pod.) imam pri sebi beležko, po kateri Vam bodo nezgodo brzojavno naznanili, da morete previdno obvestiti moje hčer. Da bo- sta potem Vi in sodrug Lang stala moji se- stri s svetom in činom ob strani, sem prepri- čan. Odredil sem, da se moje truplo sežge, pepel pa shrani v Curihu. Z zadnjimi po- zdravi Vam in Vaši ljubi ženi — Vaš A. Bebel

Iz Beblovega življenja in de- lovanja.

OTROŠKA LETA.

Avgust Bebel je bil rojen 22. februarja 1840. v Kelmorajnu. Njegov oče je bil podčast- nik. Družina je živel v prav slabih razmerah; plača očetova je bila tako pičila, da je bil glad dostikrat gost v družini. Naporna služba in po- manjkanje sta oslabil predčasnno Beblovega očeta. Po petnajstletni službeni dobi je težko obolel in je šele po dolgi bolezni okrevljal toliko, da je zopet lahko mislil na delo. Dobil je me- sto paznika ob belgijski meji. Ali dolgo ni zdr- žal v tej službi, iznova se ga je polotila bo- lezen tako močno, da je šele 35letni mož umrl. Brez vse pomoči je ostala z dvema otrokoma Beblova mati, zakaj pokojnine ni dobivala. V jeseni leta 1844. se je poročila z bratom svo- jega moža; ali tudi drugi soprog, ki je lepo izpolnjeval dolžnosti očetovske pri zapuščenih otrokih, je že umrl čez dve leti. In zopet je bila družina osamljena, zapuščena.

Mati se je požrtvovalno trudila, da bi pre- življala svojega otroka. V svojih »Spominih« piše Bebel o materi: »Koliko žrtvuje mati za svoje otroke, to sem doživel pri lastni materi. Nekaj let je šivala mati za svojega svaka — bil je ro- kovničar — bele vojaške rokavice, par po 6 kr. Ta zaslužek je bil za življenje prepričen, za smrt prevelik. Ali tudi to delo je morala čez ne- kaj let opustiti; lotila se jo je jetika in zadnja leta svojega življenja je bila nezmožna za vsa- ko delo. Bil sem najstarejši in zato sem moral oskrbovati naše malo gospodinjstvo. Kuhal sem kavo, sušil srebro in jo ob sobotah umival; ko- sitno in pločevinasto posodo sem sušil, po- stiljal itd. in znanje teh del mi je v letih, ko sem potoval in ko sem bil v zaporu, prišlo prav. Pozneje niti kuhati ni mogla mati več in zato sva hodila opoldne z bratom vsak k drugi teti na obed. Za mater pa sva hodla po hrano, saj potrebovala ni mnogo, k različnim dobro situ- iranim družinam. Da bi naš položaj nekoliko izboljšal, sem hodil po šolskem pouku v neko gostilno postavljati keglje. Od tega dela sem prihajal navadno šele okolo desetih zvečer do- mu, ob nedeljah pa mnogo pozneje. Neprestano pripogibanje mi je pa povzročalo take bolečine v hrbtu, da sem vsak večer pristokal domu. Opustiti sem moral to opravilo. Drugo opra- vilo, ki sva se ga udeleževala oba z bratom, je bilo v jeseni pobiranje krompirja na njvah tete. Kadar je bilo megleno, mokro in mrzlo, ni bilo to opravilo prijetno. Ob sedmih zjutraj do mraka sva delala na njvah, ali vztrajala sva, ker sva dobila z plačilo veliko vrečo krompirja za zimo; razen tega sva dobivala vsako jutro, kadar sva šla na delo, velik kos češpljevega kolača, ki sva ga oba strastno lju- bila.«

Leta 1853. je umrla Beblu mati in sedaj sta osirotela brata popolnoma. Avgusta je vzela k sebi teta, ki je imela v Wetzlarju mlin v najemu, njegovega brata, ki pa je že čez nekaj let umrl, je vzela druga teta. Pri teti je moral Avgust čvrsto delati. O veliki noči 1854 je iz- stopil iz šole in sedaj se je moral odločiti za bodoči stan.

VAJENEC. — NA POTOVANJU.

Mladi Bebel bi se bil najraje posvetil ru- darskemu strokovnemu pouku. Ali denarja ni imel. Postal je strugarski vajenec. O svoji va- jeniški dobi pripoveduje v »Spominih«: »Mo- ster in njegova žena sta bila prav poštena in ugledna. Vso oskrbo sem dobival pri mojstru, hrana je bila sicer dobra, a ne preobilna. Uk je bil prav strog in delavni čas dolg. Ob petih zjutraj sem prišel, ob sedmih zvečer nehal, odmorov ni bilo. Od stružnice k jedi, od jedi k stružnici. Kakor hitro sem zjutraj vstal sem moral prinesiti 4krat do dve čebriči vode od 5 minut oddaljenega vodnjaka. Za to delo sem dobival na teden po štiri krajcarje. To je bil

ves moj denar, ki sem ga dobval v učni dobi. Med tednom sem smel malokdaj od doma, zve- čer že celo ne in nikdar brez dovoljenja. Tudi ob nedeljah je bilo tako. Ob nedeljah smo naj- več prodali, ker so prihajali kmetje v mesto in kupovali pipe itd. in prinašali predmete v popravilo. Proti večeru ali zvečer sem smel za dve ali tri ure z doma. V tem oziru ni bilo v vsem Wetzlarju vajenca, ki bi bil smel tako malokdaj na prosto in dostikrat sem jokl od jeze, ko sem videl ob lepih nedeljah, da hodijo moji prijatelji in tovariši na izprehod. Jaz pa sem moral stati v prodajalni, čakati na kupce in smatiš kmetom umazane pipe. Ko nisem več obiskoval nedeljske šole, sem dobil do- voljenje, da smem ob nedeljah dopoldne v cer- kve. Za obisk cerkve se ravno nisem ogreval.«

Razboriti vajenec je vse raje čital knjige in bral, karkoli mu je prišlo v roke. Od doma je imel nekaj zgodovinskih knjig, v katere se je zatopil z veliko vnemo. Bebel je nestrno pričakoval konec pouka. Hrepenel je v svet, preletel bi bil najraje vsega. Ko je bil prost, je ostal še nekaj časa v hiši svojega mojstra, ki je bil med tem časom umrl. Potem pa je šel na potovanje. Prehodil je južno Nemčijo, Badensko, Hessensko, prišel v Alzacijo, na Ba- varsko in pozneje tudi na Salcburško. V Salc- burgu je ostal do konca februarja 1860. l., kjer je bil tudi član katoliškega pomočniškega dru- štva. A ne vsled pobožnosti, temveč upal je, da se bo tukaj, kjer je shajališče delavcev, kaj naučil. Po večmesečnem potovanju se je vrnil v Nemčijo, kjer je delal po različnih krajih dok- ler ni ostal v Lipskem. Tukaj so ga zanimala stremjenja, ki so šla za ustanovitvijo delav- skih izobraževalnih društev. Razumni, po zna- njni hrepeneli mladi delavec se je z navduše- njem oklenil mož, ki so one čase učili delavce in kmalu je Bebel krepko sodeloval v delav- skem gibanju.

BEBLOV VSTOP V DELAVSKO GIBANJE.

Takratno delavstvo ni še prav nič vedelo o svojih razrednih interesih, ni vedelo, da je na svetu nekaj takega kakor socialno vpra- šanje. Zato so pa delavci kar drli v društva, ustanovljena s pomočjo liberalnih voditeljev. Te vrste delavskih društev so rasla v začetku let 60tih iz tal kakor gobe po toplem poletnem dežju.

V Lipskem je bilo takrat politično življenje zelo živo. Nekega dne je bral Bebel v de- mokratični »Mitteldeutsche Volkszeitung« va- bilo na ljudski shod, kjer naj bi se ustanovilo izobraževalno društvo. Ta shod je bil 19. fe- bruarja 1861. Bebel je bil tedaj na prvem jav- nem shodu. Razvila se je debata in delavca Valteich in Frische sta zahtevala popolno sa- mostojnost društva, ki mora biti politično. Pouk je stvar šole, ne pa društva odraslih. Bebel sicer ni soglašal s temi govori, ampak silno mu je imponiralo, da so delavci tako krepko go- vorili z učenimi gospodi, ki so nosili na zboro- vanju zvonce. Društvo se je bilo ustanovilo in Bebel je pristopil še tisti večer. Predava- teljev za znanstvena vprašanja je bilo dovolj. Tudi Liebknecht, ki je bil prišel v poletju 1865 v Lipsko, je večkrat predaval. Poleg tega je gojilo društvo tudi pouk v francoščini, steno- grafiji, obrtem knjigovodstvu, nemščini in ra- čunstvu. Ustanovili so tudi telovadni in pevski odsek. K zadnjemu je pristopil tudi Bebel.

Pri novih volitvah v odbor je bil izvoljen tudi Bebel. Udeležila se je s tem njegova želja, govoriti javno pri debatah. Prijatelj mu je pripovedoval pozneje, da so se člani, ko je Bebel prvič govoril nekaj minut, spogleda- vali in vpraševali: »Kdo je ta, ki tako nastopa?« Bebla so izvolili tudi v knjižnični odsek in v odsek za zabave. Končno se je udeleževal tudi pouka v knjigovodstvu in stenografiji.

Kmalu nato se je pojavila v društvu opo- zicija radikalnejših elementov pod vodstvom Valteicha, ki je hotela preustrojiti društvo v zgolj politično in izključiti vsak pouk. Na ob- čnem zboru leta 1862. je opozicija pogorela in k temu je mnogo pripomogel Bebel, kakor pri- znava sam. Opozicionalci so izstopili in usta- novili društvo »Vorwärts« V tem društvu so prav živahno razpravljali tudi o sklicanju sploš- nega nemškega delavskega kongresa. Za pri- prave kongresa so izvolili odbor, v katerega so poklicali tudi Bebla.

Ze takrat je mladi Bebel strmel nad takti- ko liberalcev. Razpravljali so sicer na ljudskih shodih o ustavnih razmerah po posameznih državah, ali za Prusijo, kjer so vladale naj- slabše razmere, so se razmeroma malo zmenili. To dvojno mero je zapazil Bebel, kakor je bil še mlad, prav kmalu. Liberalcem je bila pač Pruska, kljub razmeram, ki so tam vladale, država, ki edina zamore zvesti nemško edin- stvo tako kakor so si želeli in ki jih lahko štiti pred vlado mas.

Metode, po katerih je poizkušal tedaj vla- dati Bismark, so bile metode Napoleona III.: izkoriščati obstoječa razredna nasprotja za

Goriško.

— Še nekaj zanimivosti iz zadnjega boja nabrežinskih klesarjev. Razvoj zadnje stavke naših klesarjev je zelo zanimiv. Čim je opazil g. Wildi, da nastaja zani položaj vedno bolj resen in da delavstvo ne odneha, je prepustil pogajanja svojemu ravni telju g. Heidlerju. Heidler je med pogajanja povedal marsikaj takega, kar ni le važno za delavstvo, temveč bo zanimalo tudi vse male obrtnike v Nabrežini. Heidler je

umreč dejal: »Le »slepa sreča« je pripomogla najhujšemu delavstvu, da je zmagovalo tako silno po tako kratkem boju. Zmago ima zahvaliti le današnjemu gospodarskemu položaju v abrezini. Dočim ima delavstvo od tega gibanja le korist, ima podjetje ogromno škodo, ki lahko cenim do konca leta na 10.000 K.« Berchtold »slepa sreča« nismo takoj razumeli; ker pa smo prej mirovali, da smo dobili pojasnilo od imatelja, nam jih je ta tako raztolmačil: »Tvrdo je ugodila zahtevam delavstva le za to tako črto, da ne bi prišla med časom konflikta pri čava Romani« mala obrt na površje.« Te besede naj si zapomnijo gospodje domačini. Mi pa pravljamo, da nismo bili pripravljeni le za desetdnevni boj, temveč bi vztrajali tudi več mesecev in za to ne veljajo o našem uspehu besede o »slepi sreči«.

Ildrija.
— **Vzajemna zavarovalnica** za živino se stanovi v Ildriji. Odsek, izvoljen na zadnji občinski seji, za zbiranje tozadevnih informacij, se ustanovitvi že posvetoval. Dne 16. t. m. pa povabil k tozadevnemu posvetovanju tudi domače živinorejce. Prišlo jih je precejšnje število, vendar bi bili pričakovali večjega zanimanja za dobro stvar. Sestanek, ki se je vršil o 2 zbor, zakona, se je izrekel, da se zavod stanovi ne samo za Ildrijo, ampak za ves sodni kraj. Preden se pa započne o tem večje delo, je treba kompletirati pravil, katera ima odsek estaviti. V odsek se je pritegnil pri tem posvetovanju še župan mesta Ildrije sodr. Štrajn in žvinozdravnik g. Ignacij Treven. Apeliramo na živinorejce idrijskega sodnega okraja, da o potrebi ustanovitve take zavarovalnice razmislijo in se prihodnjemu vabilu na posvetovanje vsi odzovejo.

— **Pet družin v Ildriji deložiranih.** Minoli eden so pri nas postavili postavnim potom tirim družinam vse imetje na cesto, ker niso mogli dobiti v določenem roku stanovanja. Občina je dovolila vsem štirim, naj se naselijo v napol podrito hišo št. 509, kjer že čez leto dni stanuje ena družina. Žalostno je videti sedaj v mi razkopani sobi brez ognjišča in zadostne strehe pet družin, žena, starčkov in otrok, skupaj kakih 23 oseb. Ali občina si ne ve pomagati, ker nima niti enega stanovanja na razpolago. Privatna stanovanja so tudi vsa napolnjena. Tu sem kličemo razne Kavčiče in Oswalde, naj pogledajo revščino deložiranih ljudi, delavcev, če jim je kot katališkim možem res za moralno življenje ljudi. Videli bodo, da more priti njih masčevanje nad krivico, da so brez stanovanja prav radi njih, ker s svojimi nesmiselnimi rekurzi še vedno zavlačujejo zidanje prepotrebni stanovanj v hiši št. 509. Pozivamo pa tudi c. kr. sodišče, da otroško varstveno oblast in druge kompetentne organe, naj se za večletne nemoralne skandale v Ildriji pobrigajo, ki se dogajajo v razvalini občinske hiše po zaslugi klerikalnih veljakov. Špeciarno po zaslugi kateheta Oswalda, Čuli smo, da ima najnovejša pritožba Oswalda rešiti danes deželni odbor na svoji seji. Če je deželni odbor naklonjen pravični stvari in ne idrijskim klerikalnim strankarjem, bomo torej že danes zvedeli. Upajmo torej.

Zadnje vesti.

BERCHTOLD KONFERIRA.

Dunaj, 17. Včeraj popoldne je bila v ministstvu za zunanje zadeve konferenca, katere so se udeležili grof Berchtold, avstrijski ministrski predsednik grof Stürgkh, in ogrski ministrski predsednik grof Tisza. V političnih krogih sodijo, da je hotel Berchtold informirati oba ministrska predsednika o mednarodnem položaju, ki se kaže po bukreškem miru. Razun tega so pa ministri najbrže konferirali tudi o vojaških zahtevah.

BERCHTOLD NA AVDIENCI.

Isi, 17. Zunanji minister grof Berchtold je bil od cesarja ob 11. dopoldne sprejet na avdienci in mu je poročal o tekočih poslih.

BERCHTOLDOVA DEMISIJA.

Dunaj, 18. V tukajšnjih političnih krogih se vztrajno vzdržujejo glasovi o predstoječi demisiji grofa Berchtolda. Pravijo, da je Berchtold že na današnji avdienci ponudil demisijo, da je na cesar ni sprejel. Kljub temu da je pričakovati odhod sedanjega zunanjega ministra in sicer ne le zaradi očitnih neuspehov bal-kanske politike, ampak še bolj zaradi preobrata v političnem mišljenju Nemčije, kjer je tudi v oficijskih krogih sodba o Berchtoldovi politiki povsem negativna.

BILINSKI NA AVDIENCI.
Isi, 17. Skupni finančni minister Bilinski je bil danes pri cesarju na avdienci. Poročal je baje o bosanskih zadevah.

TISZA-PALLAVICINI.
Budimpešta, 17. Grof Tisza, ki je bil včeraj na Dunaju na konferenci pri Berchtoldu, je baje tudi kabinetni pisarni poročal o svoji aferi z mejnim grofom Pallavicinijem. Tisza hoče rešiti to afero na »viteški« način (to se pravi, da se hoče tepsti) ter je imenoval barona Zigo Uechritza in grofa Khuen-Hedervarya za svoja zastopnika.

KOLERA.

V Bosni.

Sarajevo, 17. V Bosni se kolera še razširja. V Dračeni pri Tuzli so konstatirali nov slučaj; v Broki in okoličici je več oseb umrlo. Dognana je, da je Broka, kjer je bilo doslej trinajst slučajev, izhodišče bolezni, ki je bila zanešana s savsko vodo. Okuženi kraji so popolnoma ločeni od zunanjega sveta, vodnjaki in reke so vojaško zastražene. Pitna voda za prebivalstvo se dovaža destilirana.

Na Hrvaškem.

Zagreb, 17. Zdravstveni oddelek deželne vlade poroča, da je v Progaru pri Zemunu umrla devetletna hčerka kmeta Strojniča za sumljivimi znaki. Preiskava v bakteriološkem zavodu je dognala, da gre za azijsko kolero. V tem kraju so še štiri osebe obbolele. V Stari Pazovi se je primeril nov slučaj. Vse kaže, da so zanesli kolero tihotapci iz Srbije.

NESREČA VSLED POPLAVE.

Rima Szombat, 17. Vsled dvadnevnega deževja sta reki Salo in Rima poplavlili vso okolico. Pri pusti Kopinč je voda poškodovala železniški nasip in železniški most. Ko so peljali dva vagona z gramozem čez most, se je ta podr. V vagonoma je padlo deset mož v vodo. Šest so jih rešili s poškodbami; en paznik je umrl. Štirje delavci so izginiti v valovih.

V BLAZNOSTI.

Praga, 17. V Žižkovu je kovaški pomočnik Švihl v blaznosti streljal na svojo ženo in potem nase. Oba so umirajoča prepeljali v bolnišnico.

STAVKA V BARCELONI.

Barcelona, 17. Na velikem shodu stavkujočih je predsednik naznanil predloge vlade, ki gredo v glavnem za tem, da se določi delovni čas s šestdesetimi urami na teden in da se zvišajo plače za 10 odstotkov. Shod je odklonil te predloge. Vsled tega v bližnjem času ni pričakovati, da se stavka konča.

SAMOMOR GROFICE TARNOVSKE.

Peterburg, 18. V nekem kupeju 1. razreda v vlaku med Peterburgom in Moskvo so našli grofico Tarnovsko, ki je znana iz velikega procesa zaradi umora, obeseno. Dasi ni izključiti zločin, menijo, da gre za samomor.

TURCIJA JE AGRESIVNA.

Berlin, 17. »Berlin Tagebl.« poroča iz Peterburga: Avstrijski, nemški, francoski, turški, srbski in rumunski poslanik so imeli pri ruskem ministru za zunanje zadeve Sazonovu važne konference zaradi neke cirkularne note, ki so jo vlade dobile od Turčije. Slišati je, da je Turčija v tej noti izjavila, da je prisiljena storiti resne korake proti Bolgarski, da napravi konec nepopisnim bolgarskim grozodejstvom na do-slej turških tleh. Zavarujoč si mejo Enos-Marica-Odrin-Midija, ki jo je veliki vezir označil v svojem odgovoru na korak velesil, bo Turčija poslala čete na drugi brez Marice, da prisili Bolgarsko na direktna pogajanja. Bolgarska se mora odreči Odrinu in povrh še zagotoviti turškim podanikom enake pravice.

Turki korakajo.

Dunaj, 17. »Jugoslov. koresp.« javlja iz Carigrada: Turške čete vseh vrst so prekoračile Marico in korakajo proti južni bolgarski meji. Turška kavalerija, ki tvori prednjo stražo in kateri slede velike mase infanterije in topništva, je stala včeraj že 40 kilometrov onstran Marice. General Enver beg vodi pohod, ki je bil že pred tedni vojaško pripravljen. Armada dobiva proviant iz Odrina, ki bo oporna točka za nadaljnje operacije.

Sofija, 18. Močni turški oddelki so prekoračili Marico ter korakajo na eni strani proti Oumuldžini, na drugi pa proti stari bolgarski meji. Trije polki so prišli do Ferdinandova. Turki nastopajo agresivno ter napadajo bolgarske predstraže in neoboroženo bolgarsko prebivalstvo.

TURKI V ODRINU.
Sofija, 18. Turki se v Odrinu mrzlično utrjujejo in dobivajo venomer pojačanja. Bolgarsko prebivalstvo gonijo iz mesta, češ da jim gre za vojno varnost, in ga silijo, da bi se naselilo po južni Traciji. Iz vseh krajev, koder so prodirali Turki, prihajajo vesti o nasilstvih. Bolgarsko prebivalstvo beži.

TURŠKE TOŽBE.

Carigrad, 18. Vlada je izdala oficijno poročilo o grozodejstvih, ki so jih Bolgari baje storili v nekdanjih turških pokrajinah ter jih dolži, da so požgali 6590 hiš in pomorili 12.910 mohamedancev. Vlado poročilo naglašja, da je turška vlada prisiljena zaradi teh grozodejstev zahtevati od Bolgarske take garancije, ki v bodoče prepreči podobne grozote in da je zaradi tega potrebna energična vojaška akcija.

VELESILE.

Pariz, 17. Tukaj mislijo, da so turške čete prekoračile Marico brez znanja vlade. Ta korak pripisujejo turškim generalom, ki hočejo na ta način onemogočiti turški vladi vsako odnehanje v odrinskem vprašanju.

Pariz, 17. »Temps« trdi, da so države trozveze popolnoma solidarne v tem, da se ima Turčija s prisilnimi sredstvi priversti k pameti. (Zdi se, da bo to kmalu prepozno.) V Parizu pričakujejo ruske predloge. Tukaj so pripravljene korakati v tracijskem vprašanju do konca vzporedno z Rusijo.

Berlin, 18. V tukajšnjih političnih krogih menijo, da bo v odrinskem vprašanju težko doseči kaj pozitivnega, ker se Evropa ne bo angažirala, da izžene Turke iz Odrina za ceno svojih žrtv. Nemčija nima povoda, da bi se razburjala zaradi odrinskega vprašanja. Dosele ni od nobene strani pozitivnega predloga. Na svojo pest ne bo postopala nobena država, na kakšen evropski mandat je pa težko misliti.

Peterburg, 18. V tukajšnjih diplomatskih krogih so zelo ozlovoljeni, ker ravna volesile v odrinskem vprašanju tako počasno, da bo naposled vsaka akcija nemogoča, ker se bodo Turki v Odrinu tako utrdili, da bi bilo treba pravcate vojne za njih izgon.

FRANCIJA IN TURCIJA.

Carigrad, 17. Pogajanja Džavid bega v Parizu zaradi francoskih gospodarsko-političnih zahtev, zlasti zaradi železniških koncesij v vzhodni Anatoliji so skoraj dovršena in zdaj se sučejo pogajanja okrog nekaterih turških zahtev. Od uspeha teh pogajanj je tudi odvisno, če priprdi Francija zvišanje turških carin za 4 odstotke.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana.**

Kavarna Stari trg št. 39
celo noč odprta

„LEON“

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača kuhinja.

Edna posebnost likerja je
Zdravnik želodca.



„Zdravnik želodca“

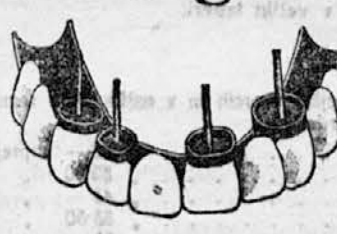
je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna vpliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Odlikovan v Parizu z zlato kolajno in čast. križcem.

Ferdinand Palovec

= koncesionirani zobotehnik =

18. avgusta zobotehniški atelje



in se priporoča v obilen poset. — Izdeluje umetna zobovja, zlate krone, zobe na kavčukove plošče, in izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.

Poseduje že številna priznalna pisma tako n. pr. od vodstva semenišča, predstojništva siviškega samostana v Inomestu in druga.

Točna izvršitev. - Zmerne cene.

Izšla je znamenita strokovna knjiga

„Nauk o serviranju“

neobhodno potrebna za hotele in gostilne. natakarije in natakarike, sploh za vsako hišo, ki mora kedaj postreči gostom. — Knjigi je dodano v pojasnilo razprav

96 tabel z raznovrstnimi vzorci in 338 nazornimi slikami.

V platno vezana knjiga stane K 5.—, po pošti K 5-50, proti povzetju K 5-70.

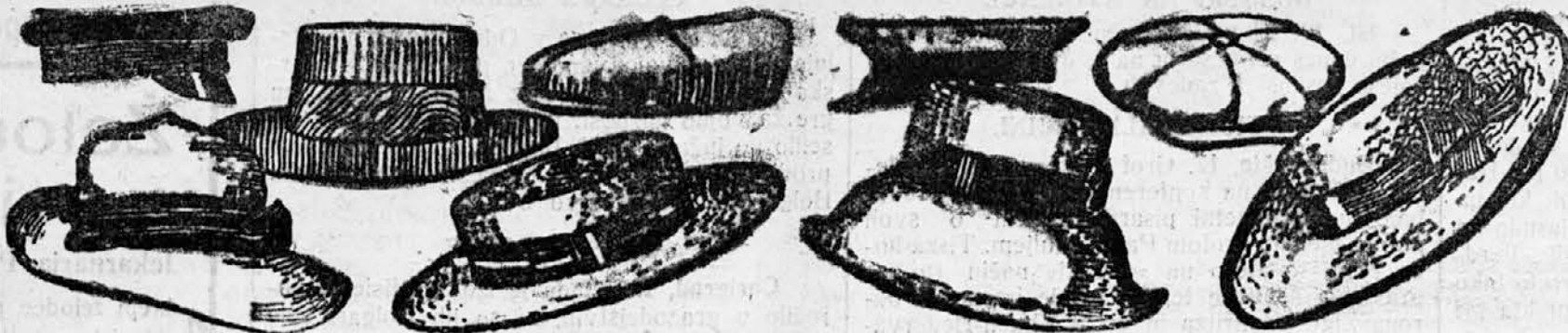
Naroča se le pri »Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem« ali pa pri upravnistvu »Gostilničarskega Vestnika«, Ljubljana, Gradišče št. 7. — Pošilja se le proti naprej plačani naročnini ali pa proti povzetju.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

z Mentolom je najboljšše domače sredstvo.

Dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babjič, Berjak & Šober, Viktor Captoni, B. Cvančara, L. Češnovar, Marija Jemec,	Ivan Jelačin, A. Jerše, Anton Kanc, L. Kotnik (Siška), J. Krivic, Anton Krisper,	Leskovic & Meden, Antonija Mehle, Tomaž Mencinger, Josip Mihelič, J. Oblak, J. Perdan,	V. Petričiča nasl. J. Samec, Ivan Pintar (Siška), J. Rosshauptl, A. Stacul, A. Sušnik,	A. Sarabon, F. Sark, M. Spreitzer, Franc Terdina, J. Vodnik (Siška) pr.	Berta Sevar, M. Krč-Gasperlin, »Konsumnem društvu« za Ljubljano in okolico.
--	---	---	---	---	--



Delavske konsumne zadruge

za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

(registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vašed velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria števil. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura

== pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelki:

	meter od	do
Gotova obleka za moške iz najmodernejšega blaga	K 22.80	naprej
Gotova obleka za dečke	16.50	
Gotova obleka za dečke s kratkimi blečami	12.50	
Kostumi za otroke	6.00	K 10.50
Površniki in raglani za moške	28.00	50.00
Moške obleke iz platna	14.50	naprej
Obleke za dečke	9.00	
Kostumi za otroke	4.40	

Sacco Alpago črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

Izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinjšem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke švioti	K 48.00	naprej
Moške obleke iz počasane volne	52.50	
Moške obleke iz počasane volne, modre	48.00	
Moške obleke iz črnega prikata itd.	55.50	
Površniki in raglani za moške	55.00	

Oddelki manufaktur:

Veljeno blago za ženske obleke:	meter od	do
Švioti modri in barvani	K 2.00	K 4.50
Drap de Dame	2.10	3.50
Croce de Coth	4.50	7.00
Alpaca (tisk)	2.20	4.00
Popelina, v barvah in črni	2.20	3.40
Voile iz volne	1.28	1.60
Mousseline, gladki in risani	2.00	3.50

Svilnato blago:

	meter od	do
Pongee v barvah	K 1.10	K 1.50
Duchesse za bluze	2.20	3.00
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1.60	3.30
Svile na podloge v barvah	1.60	2.20
Topelia-Bolienne	5.20	6.00
Duchesse Brillant, gladki	3.00	naprej
Svila Liberty, črna	3.40	
Tafetas visoki za krila	2.80	K 4.00
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3.80	naprej
Tafetas črni (novost za bluze)	2.80	K 4.00

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K 0.96	K 1.00
Etamina, barvan (visokost 120 cm)	2.00	
Marquessie iz črne volne	4.00	
Eponge, beli in barvani	3.00	
Voile iz bombaža	0.82	0.70
Brilliant, beli in barvani	1.72	
Brilliant prozorni	1.20	
Tercate v najlepših risbah	0.82	0.90
Batiste gladki in risani	1.20	1.30
Liberty za bluze	1.10	
Serpe iz platna in kralj (fantazije)	4.50	
Serpe iz barvane gaze	3.50	

Čipke za bluze in okraske

Vihutega se izdelujejo ženske obleke

Oddelki pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1.50	K 2.20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorci	3.00	11.00
„Veslarske“ kape iz slame za dečke in moške	3.00	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	3.00	
Slamniki, panama za moške	15.00	K 40.00
Klobuki iz platna za moške in dečke	1.80	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3.50	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	0.80	3.00
Mornarske iz platna, bele in naravne, za oprati	1.80	naprej
Kape iz platna in svile za dečke	1.00	6.00
Burški klobuki iz kože in platna za dečke	3.00	9.00
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarov	4.00	10.50
Klobuki trdi (katranirani) od 1. zadrage klobučarjev na Dunaju	4.00	11.50
Specialiteta trdih klobukov angleških in francoskih	2.80	4.00
Dežniki iz pavole za moške in ženske	4.00	8.00
Dežniki iz polžide	4.00	8.00
Dežniki iz žide	9.00	12.00
Dežniki-palice za moške	11.00	17.40
Palice za izprehod	0.80	naprej

Oddelki obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševra in boka kralj.

	par od	do
Čevlji „Derby“ za moške	K 11.00	K 15.00
Čevlji z gumbi, krasni	15.00	18.00
Čevlji „Triumph“	12.00	15.00
Čevlji z elastičnimi stranicama	9.70	13.00

Ženski čevlji ameriške in francoske forme.

	par od	do
Ženski čevlji „Oscarie“	K 10.00	K 13.00
Ženski čevlji „Chevreux“	10.00	15.00
Ženski čevlji „Chevrete“	9.00	12.00

Čevlji za dečke v vseh oblikah:

	K	do
Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	7.00	K 11.00
Čevljički za otroke	1.20	5.00
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11.00	16.00

Čevlji nizki za ženske, črni in barvani iz Chevreux-a in Oscarie:

	par od	do
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	K 9.00	K 14.00
Čevlji nizki za ženske z gumbi	9.20	15.00
Čevlji nizki za ženske, odprti	7.00	11.70

Obuvala za otroke — čevlji fantazije, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer: ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

